

Vera MOLNAR  
RÁKÓCZY Gizella  
SZÍJ Kamilla  
május 31 - június 16

A Vintage Galéria következő kiállítása három, ismétlések, elmozdulások és matematikai mintázatok mentén alakított és alakuló életmű különböző időszakaiba enged bepillantást.

Rákóczy Gizella 1971-ben Fónyi Géza növendékeként fejezte be tanulmányait a Magyar Képzőművészeti Főiskola festő szakán. Látványelvű festői korszaka az 1972-ben elhunyt mester festészetének hatását tükrözi. 1976-tól rövid ideig kollázsokat készített, valamint megalakulásának kezdetétől aktív tagja volt Erdély Miklós mozaikműhelyének (MURUS). Ma is sok általa tervezett és kivitelezett építészeti térhez kötődő murális alkotással találkozhatunk Kaposvárott, Salgótarjánban vagy Miskolcon. 1976-tól egy régi skóciai sírábra kapcsán a négykarú spirálok grafikai, logikai és számtani szerveződéseivel kezdett foglalkozni. A négykarú spirál magjából kiindulva a festészet nyelvére alkalmazható kombinatorikus rendszert alkotott. Két évtizeden keresztül e rendszer matematikai összefüggéseit tükrözték papíralapú temperafestményei, illetve szitanyomatai. A négykarú spirál törvényein alapuló alkotásait később, 1998 után, már nem temperával, hanem akvarellal festette. A finoman áttetsző matéria segítségével átfedésekre és áthatásokra épülő vizuális struktúrákat teremtett meg, amelyek viszonyrendszereit Fibonacci lineáris rekurzív számsorozatának képlete határozta meg. 2000-től a négyzethálós akvarellstruktúrákkal párhuzamosan egy másik motívum, a Krétai vonalú labirintus felé fordult: a téma teoretikus, számtani és festészeti kutatásába kezdett.

Rákóczy itt bemutatott munkái festészeti munkásságának azon jelentős, 1998 és 1999 közé eső időszakában készültek, amikor a művész véglegesítette a négykarú spirálok rendszerelméletének teoretikus szövegváltozatát, és a matematika törvényszerűségeinek segítségével tökéletesre fejlesztette az akvarellrétegek áttetsző ragyogását eredményező festői módszerét. A kristálytisza, matematikai igénytelenséggel íródott és magyarázó ábrákkal kísért, magyar és angol nyelvű értekezést Rákóczy Gizella 1999-ben, a Múcsarnokban rendezett Négykarú spirálok című önálló kiállítását kísérő katalógusban adta közre.

Vera Molnar szintén egy életre elkötelezte magát a matematikai sorozatművekkel. A budapesti Képzőművészeti Főiskola után a párizsi Sorbonne-on folytatta tanulmányait, s korai kubista és absztrakt időszakát követően, a '60-as évek végétől a számítógépes művészet lehetőségeinek kutatásába kezdett. 1974 és 1976 között kidolgozta az ún. „Molnar-programot”, amellyel létrehozta korai, egyedi, kizárólag egy példányban készülő komputergrafikáit. A géppel és alkalmanként manuálisan készített sorozatok munkamódszerének két fő jellemzője, hogy egyrészt Molnar minden esetben olyan paraméterekkel dolgozik, amelyeken csak kis mértékben tud változtatni, illetve hogy a különböző szisztematikus eljárásokat önállóan, variálás nélkül alkalmazza. Kiindulási motívumai szinte kivétel nélkül egyszerű geometrikus alakzatok (négyzet, téglalap), amelyeket az általa írt algoritmusok apró lépésekben elmozdulásokká, aritmetikus rendezetlenségekké torzítanak. Már legkorábbi munkáitól kezdve a szisztéma, s e szisztéma láthatóvá tétele foglalkoztatja. Vizuális rendszereinek kivitelezésekor a legteljesebb grafikai pontosságra törekszik, miközben a programok által generált variációs lehetőségek szisztematikus leképezhetőségére koncentrálnak. A felületeken zajló geometrikus történések kézműves végigrajzolása, manuális leképezése azonban csak kivételes esetekben foglalkoztatja.

Szj Kamilla konceptuális rajzmezőit éppúgy szikár fegyelem jellemzi, mint Vera Molnar alkotásait. Szj Kamilla a németországi Offenbach am Mainban kezdte meg, majd 2016-ban a budapesti Képzőművészeti Egyetem DLA programján fejezte be stúdiumait. Több évtizedes grafikai munkássága rendkívül konzekvens: művészetét redukált eszköz-, anyag- és színhasználat, a narratíva száműzése, illetve a legtöbbször középpont nélküli, additív komponálás jellemzi. Monokróm, minimális motívumok sorából építkező konceptuális grafikáit nem ritkán egyetlen (grafit) ceruza segítségével hozza létre. A redukált formákból hagyományos technikákkal megalkotott felületeket az egyedi és sokszorosított grafikai lehetőségek ötvözése jellemzi. Művein néhány alapmotívum időről időre és felületről felületre vándorol. A rajzok horizontális és vertikális, nem ritkán hengerelt tekercsekben végződő végtelen felületén a hullámok gyakran a képmező irányával ellentétesen szerkesztett interferenciákként működnek. A geometrikus alapformák (kör, ovális, négyzet) mellett kitérített figyelmet kap a vonal, amely lehet egyenes, szaggatott, hullámzó, hosszú, rövid vagy akár sűrűn szőtt. Egyszerre ábrázoló és absztraháló. Az apró vonalakból spártai fegyelemmel építkező nagyméretű rajzok „vonalszönyegek” módjára szövődnek összefüggő rendszerekké. A gomolygó vonalszövegekből pedig itt-ott gömbök, szaggatott vonalak, vagy hullámörvények tűnnek ki.

Zsikla Mónika

VERA MOLNAR

100 négyzet I-XII, 1987  
szita / silkscreen print, 32x25 cm, 1/1

///

SZÍJ KAMILLA

Cím nélkül, 2017  
papír, ceruza, 150x150cm

SZÍJ KAMILLA

Cím nélkül, 2017  
papír, ceruza, 150x150cm

///

RÁKÓCZY GIZELLA

SE I, 1998-99  
akvarell, papír, 62.5x62.5cm

RÁKÓCZY GIZELLA

ZE I, 1998-99  
akvarell, papír, 62.5x62.5cm

///

RÁKÓCZY GIZELLA

SA I-IV, 1998-99  
akvarell, papír, 62.5x62.5cm